

Z kroniki naukowej

MIĘDZYNARODOWY KURS WAKACYJNY O TEMATYCE INTEGRACJI ZACHODNIOEUROPEJSKIEJ

W okresie od 17 do 29 sierpnia 1970 r. odbywał się w Amsterdamie kurs poświęcony prawnym aspektom integracji zachodnioeuropejskiej, zorganizowany przez NUFIC (*Netherlands Universities Foundation for International Cooperation*) oraz Europa Instituut przy Uniwersytecie w Amsterdamie. Tradycje kursów o tej tematyce sięgają 1966 r., kiedy to po raz pierwszy zorganizowano zajęcia trwające przez cały rok akademicki. Kursy tego typu istnieją nadal, a równocześnie od 1968 r. odbywają się także dwutygodniowe kursy wakacyjne, skupiające każdorazowo około 20 osób. W tym roku było ich 19: po czterech przedstawiciele NRF i Holandii, troje Belgów, po dwóch reprezentantów ze Szwecji, Hiszpanii i Polski (pracownicy Instytutu Zachodniego — mgr Maria Brymas i mgr Leszek Weres), oraz po jednym z Węgier i Wielkiej Brytanii. Mimo uprzedniego zgłoszenia, nie przybyli przedstawiciele Grecji, Norwegii i Austrii.

Kurs przeznaczony był dla absolwentów wydziałów prawa oraz studentów ostatniego roku tego kierunku, tzn. dla słuchaczy w jakimś stopniu zorientowanych w problematyce zachodnioeuropejskiej, integracji, jej form instytucjonalnych, celów, istniejących trudności i osiągnięć. Program przewidywał następujące wykłady: w dniu 17/18 sierpnia — ekonomiczne aspekty europejskiej integracji, wykład wygłoszony przez W. Haacka, pracownika naukowego Europa Instituut. Dwa następne dni poświęcone były problemom funkcjonowania instytucji istniejących w ramach wspólnot europejskich. Mówił o tym S. Kuipers, również pracownik naukowy Europa Instituut. W dniu 21 i 24 sierpnia wykład wygłosił prof. H. Schermers, dyrektor Instytutu, który zanalizował działalność Trybunału Wspólnot. Dnia 22 sierpnia odbyła się wycieczka do Rotterdamu, w ramach której zorganizowano spotkanie uczestników kursu z kierownikiem wydziału prawnego koncernu Unilever.

Zagadnienie wzajemnego stosunku prawa wspólnot i prawa krajowego państw członkowskich omówił w dniu 26 i 27 sierpnia prof. G. Schrans, profesor Uniwersytetu w Gandawie. Ostatni wykład, dotyczący problematyki prawnych aspektów polityki konkurencyjnej wygłosił w dniu 27 i 28 sierpnia prof. W. van Gerven z Uniwersytetu w Louvain. System prowadzenia wszystkich wykładów umożliwiał dyskusję w każdej chwili ich trwania.

Żałować należy, że na kursie zabrakło reprezentantów Francji oraz Włoch, tj. państw związanych ściśle z procesami integracyjnymi, kształtującymi oblicze Europy zachodniej. Uczestniczą oni zwykle w prowadzonych w języku francuskim kursach, odbywających się na terenie Belgii, podczas gdy kurs w Amsterdamie prowadzony był w języku angielskim. Fakt reprezentowania Wielkiej Brytanii przez jedną tylko osobę uniemożliwił przeprowadzenie zakrojonej na szerszą skalę dyskusji na temat przystąpienia tego państwa do Wspólnego Rynku.

Uczestnicy kursu otrzymali obszerny materiał na tydzień przed jego rozpoczęciem. Zawierały one m. in. dużą liczbę *casusów* prawnych — ostatnich rozstrzygnięć Trybunału Wspólnot, umożliwiających dyskusję nad bieżącymi zagadnieniami.

Na marginesie interpretacji poszczególnych przepisów układów powołujących wspólnoty, uczestnicy kursu wykazali niedokładności wynikające z porównania tekstów w językach autentycznych i ich tłumaczeń. Rozbieżność o zasadniczym znaczeniu zachodzi np. w tekstach art. 175 układu o EWG. W wersji francuskiej i niemieckiej, jak również w tłumaczeniu angielskim, użyto prawidłowego sformułowania. Błędne jest natomiast wyrażenie w tekście holenderskim i w tłumaczeniu polskim („Zbiór Dokumentów” 1957, s. 106): „...gdyby... Rada lub Komisja nie podjęła decyzji”, podczas gdy chodzi tu o przypadek nie podjęcia działania przez te organa; franc.: „s’abstient de statuer”, niem.: „einen Beschluss zu fassen”, ang.: “failed to not”.

Przeobrażenia dokonujące się w ramach wspólnot europejskich wymagają stałego ich śledzenia i komentowania. Dwutygodniowy zaledwie kurs nie pozwolił wniknąć we wszystkie podstawowe problemy tych wspólnot (staje się to bowiem udziałem uczestników kursu rocznego), spełnił jednak z zakresloną przez organizatorów rolę oraz oczekiwania jego uczestników.

SPOTKANIE MŁODYCH EKONOMISTÓW KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH

W dniach od 18 czerwca do 2 lipca 1970 r. spotkali się w Poczdamie młodzi ekonomiści krajów socjalistycznych, dla których *Deutsches Wirtschaftsinstitut* — z inicjatywy Wielostronnej Komisji Współpracy Akademii Nauk krajów socjalistycznych do badań współczesnego kapitalizmu — zorganizował tzw. letnią szkołę. Było to drugie tego rodzaju spotkanie, a udział w nim wzięli przedstawiciele: Bułgarii, Czechosłowacji, NRD, Polski, Węgier i ZSRR. Program przewidywał referaty i dyskusję nad zagadnieniami współczesnego kapitalizmu, ujętymi w trzy zasadnicze grupy problemowe: 1) nowe tendencje procesu monopolizacji, 2) nierównomierność ekonomicznego i politycznego rozwoju państw kapitalistycznych, 3) reprodukcja i wzrost w wysoko rozwiniętych krajach kapitalistycznych oraz spotkania „okrągłego stołu” na temat ekonomicznych i politycznych problemów Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Otwarcia „szkoły letniej” dokonał dyrektor *Deutsches Wirtschaftsinstitut* — prof. dr L. Maier. Mówiąc o celach i znaczeniu badań nad imperializmem, zwrócił on uwagę na niektóre, bardzo istotne — jego zdaniem — kierunki badań: nowe tendencje rozwoju monopolizacji, rewolucja naukowo-techniczna i luka technologiczna, nowe warunki reprodukcji i wzrostu ekonomicznego, nierównomierny rozwój krajów kapitalistycznych.

Trwającą przez dwa tygodnie dyskusję nad tymi problemami zainaugurowało wystąpienie prof. dr P. Hessa (NRD) pt. *Monopole i współczesny system kapitalistyczny*, w którym obok rozważań na temat istoty monopolu (rozumianego nie tylko jako forma rynkowa czy organizacyjna) i konkurencji monopolistycznej, znalazła się również m. in. charakterystyka sprzeczności działających w obecnym stadium kapitalizmu państwowo-monopolistycznego i nowego stopnia monopolizacji, przy czym autor niejednokrotnie posługiwał się przykładem Niemieckiej Republiki Federalnej. Problematykę sprzeczności w kapitalizmie państwowo-monopolistycznym